

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL DIECEZEI DE GHERLA.

CU UN ADAOS NEOFICIAL.

Abonamentul pe un an 200 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiunile se primesc după învoială

Partea oficială.

No. 3904—1927.

Moartea Majestății Sale Regele Ferdinand I.

Adâncă durere strebate sufletul neamului în tot cuprinsul țării și peste hotarele ei, până unde răsună glasul românesc și bate o inimă de român, la vestea fulgerătoare, că marele nostru Rege Ferdinand I. și bunul Părinte a trecut din aceasta viață.

Neagră jale cuprinde țara întregă, plângând moartea Aceluia căruia Pronia cerească l-a hărăzit să fie întregitorul ei. Cu adevărat *Părintele Patriei* a fost. Părintele luptătorilor pentru țară, părintele țăranilor, îmbrăcând pe toți cu drepturile obștești și întărind cu împroprietărire pe cei ce i-a așezat de puternică temelie a țării, chezăsuind pașnică închiegare și înfloritoare dezvoltare pentru viitor.

Mai mult decât ori și ce cuvânt vor vesti puternic numele Marelui Rege, iubitor de țară, faptele lui neîntrecute de eroism clasic, strălucind pildă vie îndrumătoarea pașilor generațiilor viitoare.

Pentru poporul său iubit și pentru țară, a jertfit cele mai adânci simțăminte ale inimei și a rupt cele mai puternice legături ale sufletului, pentru a se contopi cu inima neamului său și a se lega indestructibil peste mormânt cu sufletul poporului său.

Pentru aceea neamul românesc întreg, în fericită unire, în țara întregită prin eroismul și fertfa Regelui său mare și viteaz, l-i va păstra neperitoare recunoștință, revărsând dragostea sufletului său asupra Biruitoarei Regine Maria, azi adânc îndoliate și asupra augustei Familii domnitoare, încununând cu întreaga noastră dragoste pe Acela, căruia Pronia cerească l-a hărăzit să fie Dom al tuturor românilor cu gloriosul și simbolicul nume Mihai I.

Recunoștința și dragostea noastră o vor vesti faptele vieții noastre.

Plinirea cuvântului regesc și părințesc: unirea tuturor într-o jertfa patriotică pentru țară și credința neclintită către Tron și Rege.

După plinirea omagiului suprem amăsurat celor dispuse telegrafic, pentru marele nostru Rege, Ferdinand, trecut prin moarte la veșnicie, păstrând neștearsă scumpa lui amintire, să cuprindem în sufletul nostru nădejdea măririi viitorului acestui neam, pe Măiestatea Sa Regele Mihai I. și la rugăciunile liturgice să pomenim cu căldură pe „iubitorul de Hristos Regele nostru Mihai I.“

Cu testamentarele cuvinte ale marelui Rege Ferdinand „rog Cerul să-L ocrotească și să-I hărăzească ca sub domnia Lui să se întărească și să sporească România, clădită cu atâtea jertfe.“

„Darul Domnului nostru Isus Hristos cu voi“.

Dragostea mea cu voi cu toți. Amin.

Gherla, la 20 Iulie 1927.

Episcop Dr. IULIU HOSSU.

Pelerinaj la sf. Mănăstire dela Nicula.

Aducem la cunoștința Veneratului Cler și a poporului credincios, că la sărbătoarea *Adormirii Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu* (sf. Maria Mare), Hramul sfintei Mănăstiri dela Nicula, precum în alți ani, așa și în anul acesta vom servi, cu ajutorul lui Dumnezeu, sfânta Liturgie arhierescă și vom ținea cuvântare poporului credincios adunat la aceea Mănăstire.

Onorat Frățiile Voastre, vestind aceasta credincioșilor, să-i îndemnați, ca să alerge în număr cât mai mare cu aceasta ocaziune la sfânta Mănăstire a Niculei, pentruca acolo închinându-se icoanei făcătoare de minuni a Preacuratei Vergure Maria, prin rugăciunile Ei să se poată împărtași de harul Atotputernicului în acest sfânt lăcaș de închinare.

Gherla, la 27 Iulie 1927.

No. 3813.

NUMIRI.

Onoratul *Petru Scridon*, preot în Buteasa este numit *administrator local* la parohia Blagea (D. Sărăuadului).

Din șed. cons. 30 Iulie 1927.

No. 3900.

Onoratul *Augustin Moldovan*, paroh în Creaca este numit *paroh la Mălădia* (D. Ipului).

Din șed. cons. 29 Iulie 1927.

No. 3898.

Concurs de primire la școala normală diecezană de băeți din Gherla.

La școala normală diecezană de băeți se publică concurs de primire pentru 26 locuri vacante din cl. IV. și pentru 8 locuri din cl. V.

În clasa IV. se primesc absolvenți de 3 clase secundare, având vârsta 15—18 ani, iar în cl. V. absolvenți de 4 clase secundare, având vârsta 16—19 ani.

Cererile de înscriere la concurs, adresate Preaveneratului Ordinariat, vor fi semnate de către reprezentantul legal al copilului și se vor înainta direcțiunii școlii normale de băeți până la 15 August a. c.

La cerere se vor anexa următoarele acte:

1. Extrasul de naștere.
2. Certificatul de studii al școlii la care a urmat mai înainte, purtarea notată în certificat va fi cel puțin bună.
3. Actul de vaccină.

Elevii, cari în anul precedent n'au urmat la nici o școală, vor trebui să prezinte și un certificat de bună purtare semnat și confirmat prin sigil de preotul local.

Concursul ve va ținea la începutul lunii Septemvrie a. c. în localul școlii.

Nu vor fi admiși la concurs candidații cu defecte fizice, care i-ar face nepotriviți pentru cariera didactică și cei lipsiți de ureche muzicală.

Candidații admiși la concurs vor fi supuși la probe scrise și orale.

I. Probele scrise vor fi:

1. Pentru aspiranții la locurile vacante din cl. IV:

- a) din limba română,
- b) din aritmetică,
- c) din istoria Românilor, după programa analitică a cl. III. de liceu.

2. Pentru aspiranții la locurile vacante din cl. V:

- a) o compoziție din l. română,
- b) o problemă din algebră și una din geometria în spațiu,
- c) o probă de desemn după natură

II. Probele orale vor fi:

1. Pentru candidații la locurile vacante din cl. IV. întrebările se vor face din materiile prevăzute în programa clasei III. a liceului din anatomia și fiziologia omului și din geologie.

2. Pentru candidații la locurile vacante din cl. V. întrebările se vor face din limba română, din matematici (algebră și geom. în spațiu), din anatomia și fiziologia omului, din anatomia și fiziologia vegetală, din chimia neorganică, din istoria universală, din geografia astronomică și fizică și din vioară.

Elevii interni vor aduce următoarele obiecte: 4 cămăși, 4 perechi ismene, 6 batiste, 4 perechi ciorapi, 4

perechi obiele, 2 cearceaturi de plapomă, 2 cearceafuri de pat, 2 fețe de perină, o plapomă, o saltea de lână sau pae, o pernă, o covertură de pat, 2 șervete, un tacâm (păhar, cuțit, furculiță, lingură și 3 farfurii), 2 prosoape, o pereche cisme și o pereche ghete, o violină cu cutie, ață, ace, cuțitaș, săpun, prafuri de dinți, perie de haine, de dinți și de vax.

Fiecare elev va plăti la înscriere:

1. Didactru și taxă de frecventare Lei 350.

2. Taxă pentru deteriorarea mobilierului Lei 600.

3. Chiptu și Nr. de ordine Lei 200.

Elevii interni vor mai plăti pentru întreținere Lei 9000 în 4 rate, anume: Lei 4000 la înscriere, Lei 2000 la 1 Dec. 1927, Lei 2000 la 1 Febr. 1928, și Lei 1000 la 15 Aprilie. 1928.

Din șed. cons. 16 Iulie 1927.

Nr. 3653.

Conciliile Provinciale, ediție nouă.

Cu bucurie anunțăm Veneratului Cler eparhial, că în urma epuizării edițiilor vechi ale *Decretelor Conciliilor Provinciale I. și II.* Prea Veneratul Ordinariat Metropolitan a dispus retipărirea acestora *numai cu textul românesc și într'un singur volum.*

Pentru a umplea golul, ce lipsa acestor Decrete a lăsat până acum, prin aceste dispunem tuturor Onoraților Frați preoți, ca numai decât să procure ediția nouă a Conciliilor Provinciale, pentru bibliotecile parohiali, *acolo unde ar lipsi*, achitându-se prețul acela și porto din casele bisericesti.

Se pot comanda dela Librăria Seminarială din Blaj — și dela Librăria Noastră diecezană din Gherla — având prețul un exemplar 100 Lei, plus porto postal.

Din șed. cons. 23 Iulie 1927.

No. 3707.

Datele preoților.

În baza articolelor 9 și 11 din Legea Clerului militar și conform Regulamentului de aplicare al acelei Legi, Art. 57 și 28 invităm pe Onorații Frați preoți, ca în termen *de 3 zile* de la primirea prezentului ordin să Ne înăinteze *prin Oficiul protopopes* competent un tablou exact, care să cuprindă datele proprii conform rubricelor următoare:

1. Nr. curent.
2. Numele și pronumele.
3. Religia, sau ritul.
4. Data nașterii. (Anul, luna, ziua).
5. Data hirotonirii, (Anul, luna, ziua).
6. Ce campanii a făcut ca preot?
7. Decorații militare.
8. Studii.
9. Domiciliul actual. (Comuna, unde are parohia, județul).
10. Starea sănătății.
11. Observațiuni.

Aceste tablouri Ni-se vor înainta de către Muft Onorații Frați protopopi de cea mai mare urgență, dar cel mai târziu până la *15 August a. c.*

Din șed. cons. 16 Iulie 1927.

No. 3657.

Colectă pentru biserica din Cib și Poiana.

Sunt cunoscute tuturor dureroasele evenimente, pe urma cărora acum doi ani românii uniți din *Poiana* (Eparhia Lugojului) au rămas numai cu vatra

bisericii, iar celor din *Cib* (aceeaș Eparhie) li-s'a luat biserica din Cătunul Cheile Cibului

Pentru reconstruirea caselor din *Poiana* și zidirea unei capele-biserici în *Cib*, adunarea generală a poporului, ținută în *Cib* la 21 Maiu a. c. a hotărât începerea unei acțiuni, cerând ajutorul tuturor sufletelor înțelegătoare.

Pentru aceea lăsăm Onoraților Frați preoți, ca publicând acest apel credincioșilor în biserică, *să deschidă o colectă*, pentru ajutorarea românilor uniți din *Poiana* și *Cib*. Rezultatul acestor colecte se va înainta cu posibilă urgență Veneratei Administrații Capitulare din *Gherla*, de unde se va trimite locul de destinație.

Gherla, la 29 Iulie 1927.

No. 3597.

Anunțarea boalelor contagioase.

Referindu-Ne la adresa Nr. 31430 din 12 I. c. a Inaltului Minister al Cultelor și Artelor și la adresa Nr. 37385-1927 a Inaltului Minister al Sănătății și Ocrotirilor Sociale, invităm pe Onorații Frați preoți, ca conformându-se Legilor sanitare, să anunțe orice caz de *boală contagioasă*, ce s'ar ivi pe teritoriul parohiilor sau filiilor lor, *serviciului sanitar respectiv*, pentruca acesta să poată lua măsurile de ordin sanitar, impuse de împrejurări.

Gherla, la 25 Iulie 1927.

No. 3671.

Episcop Dr. Iuliu Hossu.

Partea neoficială.

Regele Ferdinand I.

La Sinaia brazii seculari își leagă suspinând crengile bătrâne; din vârful Carpaților un vânt șuierător pornește spre câmpie și urvuet de jale, un vuet sfâșietor cuprinde întreaga suflare românească: Regele în dimineața sărbătorii Sfântului Proroc Ilie la orele 2 și 15 minute a murit.

Zorile zilei de 20 Iulie umplură de un adânc doliu, de doliu dureros, întreg pământul românesc, căci Regele Ferdinand I. — făuritorul visului de veacuri, înfăptuitorul testamentului lăsat de Voevozi, înfăptuit abia pe o clipă de Mihai Viteazul, întemeietorul României Mari, al doilea Rege al României independente și primul Rege al tuturor Românilor — nu mai este între cei vii!...

Și s'a îmbrăcat în jale neamul! La vestea sinistră, ce pătrunse fulminantă în toate unghiurile Țărilor românești — dela Nistru pân'la Tisa, din Balcani pân'în Carpați — totul s'a cuprins de jale, totul plânge, totul suspină.

Drapele îndoliate, fâlfăind cernite în fațadele palatelor vestesc pierderea mare: pierderea Eroului, ale cărui vitejii le propovăduiau până acum. Bărbați și tineri, bătrâni și copii își pleacă posomorâți capul și lacrimi de durere le inundă ochii pentru pierderea Părintelui bun; iar clopotele pretutindeni — în orașe și în cătunuri — plâng, suspină a jale!

Natura încă jelește. Soarele a îmbrăcat vâlul de doliu, bolta suspină și din nourii de pe ceriu se cern greuoi picurii torențiali ai suspinului de ploaie... Suspină păsările în livezi, suspină fluerul ciobanilor, suspină freamătul codrilor; plâng văile, luncile și munții înverziiți; lacrimi storc din sinurile lor izvoarele cristaline de prin munți și din păduri; în lacrimi se transformă undele Dunării bătrâne și „jale-aduce Mureșul și duc tustrele Crișuri“, căci Regele Ferdinand a murit...

Acela, care cu mâna'n oțelită de Coroana de oțel a întrunit sub sceptrul glorios al Său, pe toți fiii aceluiăș Neam pribejit de veacuri; faimosul, marele și viteazul Căpitan, care a condus soldații Săi la izbânda glorioasă dela Oituz, Mărășești și Tisa; „Regele țaranilor“ care a dat ogorul de el muncit poporului „flămând și gol, fără de adăpost“; Eroul luptelor, care cu atâta resemnațiune a știut să-și suspoarte martiriul boalei Sale dureroase, s'a coborât în mormântul săpat în cripta Voevozilor dela Curtea de Argeș, petrecut fiind în aceasta ultimă cale pământească, la aceasta cea din urmă stațiune a vieții omenești de regretele tuturor Românilor din cea „patru unghiuri“.

Țărina mormântului nou, acopere trupul înghietat al unuia dintre cei mai iubiți, mai viteji și mai înțelepți monarhi europeni, spre fră-

mântările dureroase ale căruia — în întreg cursul boalei ucigăse — cu resuflul reținut era ațintită îngrijorarea unei țări întregi.

Regele Ferdinand a murit. Moartea nemiloasă, care l-a răpit în mijlocul unor momente atât de critice pentru Țară, l-a împaiangenit pentru totdeauna ochii, l-a închis pentru totdeauna buzele. Dar sufletul Său mare și nobil, — care pentru a înfăptui aspirațiile secu'are și legitime ale Neamului, al cărui Uns era, a știut cu atât eroism să-l învingă glasul sângelui și al origini Sale — *va trăi deapururi în sufletele tuturor Românilor.* Iar Istoria — pe care El și numai El și-a făurit-o, și care îi rezervă cea mai importantă pagină dintre cele mai importante — *ii va încununa cu auroa nemuririi memoria Lui legendară.* — Și Națiunea, al cărui simbol era totdeauna, *ii va pomeni numele nemuritor cu evlavie și pietate, ce o datorim unui părinte bun, cum numai El a știut să fie.*

Fie-i numele de-apururi slăvit, somnul lin, odihna fericită, iar amintirea binecuvântată!...

Dr. Virgil Bălibanu.

Credința și iubirea de Țăran a REGELUI FERDINAND.

de Grigoriu Pop, canonic.

Cu sufletul indoliat aprindem la mormântul Regelui-Ctitor al Țării și al Bisericii făclia amintirilor noastre. Din florile recunoștinței noastre vom alimenta aceasta făclie, ca nici odată să nu se stingă. Marea manifestație de durere, ce a avut loc la mormântul marelui Rege Ferdinand dela Mănăstirea pe pe valea Argeșului — artistică creațiune arhitectonală a Voevodului Neagoe Basarab, — va vesti posterității mărirea și mărirea Lui.

Dintre marile calități, cari l-au făcut providențial, remarcăm, ca organ al Eparhiei, credința Lui în Dumnezeu, care l-a inspirat în săvârșirea faptelor mărețe. Atențiunea, bunăvoința, ce a acordat-o Bisericii, factorul cel mai hotărâtor în viața omenimei.

A protejat biserica din convingere, urmând pilda marilor Voevozi, cari după fiecare act mai însemnat din viața publică sau privată, au înălțat locuri de închinăciune, mănăstiri, spre mărirea lui Dumnezeu și binecuvântarea Țării.

La lumina istoriei a învățat a cunoaște, că popoarele nu mor de sabia vrăjmașilor externi, ci se sting încet de acidul imoralității, ce roade la temelie existenții lor. Dreptatea înalță neamul, păcatele împruținează semințiile. A știut

din cărțile sfinte și din experiență, că împărăția se mută dela un neam la altul pentru păcate și fărădelegi. De aici protecția, ce a dat-o bisericii.

Ca preoți petrecem în mijlocul poporului rural. În chip irezistibil ne obsedează măreția și nobleța defunctului Rege, manifestată în iubirea inepuizabilă, ce a arătat-o față de țăran. I-a admirat răbdarea la muncă, avântul în luptă și doina, *aceasta Biblie a durerii lui.* Pe front asculta cu drag doinele oștenilor și hora, ce o încingeau în preajma celor mai mari primejdii. Admira credința lor, din care ei își făureau cea mai sănătoasă filozofie și concepția de viață în fața primejdiilor și a morții.

A iubit doina, a iubit poporul. Parcă aceasta iubire se reoglindează și în sfârșitul Lui tragic-sublim.

S-a stins ca o doină, mistuit de chinuri, prelung și târăgănat, a cărei ecouri se sbat dureros în munți și văi, din cari ecouri în cursul veacurilor, țăranul pe care atât l-a iubit, va împleti cu sufletul lui, învălit în misticism minunatele legende, despre un Crai minunat, care a adunat sub sceptrul Său puternic, prin vitejia Sa, pe Români din trei împărății, păzite de pajure năzdrăvane.

Oamenii cu adevărat mari, lucră cu mijloace adeseaori foarte simple. A fost un mare Erou, ale cărui creațiuni au trecut peste hotarele Țării, hotărând în constelația vieții europene direcțiuni cari să favorizeze dezvoltarea pacinică a României, întregită în hotarele etnice de El.

Oamenii mari, ne apar, în manifestațiile puternice dela apusul vieții lor.

Nu putem privi splendoarea soarelui, când își face cursul său pe înălțimile cerului. În lumina și căldura lui trăim. Din energiile, cu cari fertilizează solul, ne hrănim. În culorile-lui ne delectăm, în verdele frunzelor și în belșugul de frumuseți al florilor. El își arde culorile splendide în mosaicurile strălucitoare, cu cari sunt împodobite aripile gândacilor nebăgați în seamă. Ne invită să-l admirăm doar când apune. Atunci par'că-și mărește orbita și toată splendoarea sa și-o proiectează spre orizonturi, ca să-i putem privi măreția.

Așa oamenii mari și în special Regii, creatori de legi și datini. Luând poziția de rezervă în fața Majestății regale. Trăim de zece ani în creațiile marelui Rege și par'că numai acum, la apus, ne apar conturile mărețe ale vieții Lui. Da, pentru că numai în apusul marilor Regi, se cunoaște omenescul din Ei, care ne face, să plecăm inimile și genunchii și să ne topim în închinăciuni de slăvire.

Sufletește am fost în cortejul zeilor de mii de țărani, cari au defilat înaintea catafalcului din Palatul dela Cotroceni. Am trăit cu el vieță din basme și povești, dându-i-se înțrare în sălile de marmoră, ca să aducă ultimul omagiu Marelui și în veci neuitatului Rege. Îi vom păstra amintirea; *Dumnezeu cu dreptii să-l numere!*

Date biografice.

Descendent din înalta și glorioasa familie de Sigmaringen — ale cărei origini sunt a se căuta prin veacul al XI-lea și care familie de Dumnezeu binecuvântată în cursul timpurilor a dat mai mulți Sfinți și Sfințe canônizate Bisericii Catolice — Regele Ferdinand I. (Victor Albert Meinard de Hohenzollern și Sigmaringen), fiul *Prințului Carol Anton de Hohenzollern* și al *Principesei Antonia, infantă de Portugalia*, s'a născut la 24 August 1865.

La vârsta de 24 ani termină universitatea și, cum era firesc, a intrat în cariera militară în calitate de ofițer în regimentul I-ii de gardă din Postdam, în anturajul imediat al casei imperiale germane.

În aceea epocă, neavând regele Carol copii, era pusă în noul Regat român problema succesiunii. Afecțiunile Suveranului încă din 1866 erau fixate pentru nepotul său Ferdinand.

Prințul Ferdinand cunoștea România bineșor încă din 1881, când cu prilejul încoronării regelui Carol I. își prelungise vizita la unchiul său.

Prin decret regal, în primăvara anului 1889 (la 18 Martie) prințul Ferdinand a devenit *principe moștenitor* al României.

La 10 Ianuarie 1893 se căsătorește cu frumoasa prințesă *Maria* fiica cea mai mare a ducelui Alfred de Saxa de Gotha și de Edinburg, principesă de Marea Britanie și de Irlanda, ducesă de Saxa și nepoată a regelui Eduard al VII-lea al Angliei.

Întreaga activitate, ca principe moștenitor, și-a desfășurat-o în câmpul armatei. Arma de preliedecție i-a fost cavaleria.

Între titlurile militare se numără: general de cavalerie, inspector al armatei, șeful batalionului de vânători din regimentul de infanterie prusac Nr. 68 și comandant onorific al regimentului I-ii prusac de gardă infanterist; proprietar al regimentului 18 de infanterie rus de Vologda, cavalier de onoare al „*Vulturului Negru*” al ordinului „*Annonciada*”, al ordinului „*Sf. Andrei*”, „*Sf. Hubert*” cavalier al ordinului „*Lâna de aur*” și multe altele.

În campania din 1913 a fost generalisim al armatei române în expediția din Bulgaria. Ca principe moștenitor devenise membru al Academiei române.

Principele moștenitor Ferdinand a avut 6 copii, 3 băieți și 3 fete; *Carol*, născut în 3 Octombrie 1893, *Elisabeta*, născut la 29 Septembrie 1894 — căsătorită cu regele George al Greciei, *Maria*, născută la 27 Decembrie 1899 — căsătorită cu regele Alexandru al Iugo-Slaviei, *Nicolae*, născut

la 4 August 1903, *Ileana*, născută la 23 Decembrie 1908 și *Mircea*, născut la 21 Decembrie 1912 și mort în toamna anului 1916.

În toamna anului 1914, la 11 Octombrie a devenit Rege al României, prin succesiune, și la 14 Octombrie 1914 a depus jurământul în parlament. De atunci Regele Ferdinand și-a asumat răspunderi grele date fiind evenimentele extraordinare de atunci, războiul european. În fața momentului epocal pentru Statul și Națiunea română El s-a dovedit în perfect unison cu aspirațiile istorice ale poporului român și cu acelaș suflet dărz, neostenit de încercările clătănitoare ale vremurilor, a fost hotărât și totdeauna treaz în vijelia războiului de întregire din 1916—1918.

Iubitor de țaran, regele Ferdinand a dat din proprie pornire celebrul Decret regal în timpul războiului, la Iași, pentru rezolvirea problemelor agrare și politice, prin care făgăduia ostașilor luptători împrăștiare și drept de vot — ceea ce s'a realizat pe cale legală. În toamna anului 1918, la 18 Noembrie, a intrat în capitala țării cu armata victorioasă în războiu. La 4 August 1919 armata Sa a înrat triumfal în Budapesta. Sub domnia Lui, în Martie 1918, s'a unit Basarabia cu regatul Român — iar în Noembrie și 1 Decembrie al aceluiaș an s'au unit Bucovina și Transilvania.

La 16 Octombrie 1922 a avut loc încoronarea Sa la Alba-Iulia, fiind primul rege al României mari și întregite.

Faptele Sale remarcabile, ce au urmat de atunci, ne sunt cunoscute.

Știrea morții.

Oricât de prevăzut era sfârșitul, care cu toate eforturile „științei omenesti”, nu se mai putea stavili, moartea Suveranului, iubit până la idololatrie de întreg poporul acestei Țări, a sguduit întreagă Țara, stârnind doliu general, sincer și adânc simțit.

Știam de demult, că Regele este greu bolnav, că suferă de o boală, care nu se poate tămădui; ne așteptam la sfârșitul tragic, care nu se putea încunajura; ne explicam finea inevitabilă din ziare și mai ales din evenimentele politice ale ultimelor zile; totuși știrea morții Regelui Ferdinand I. — ce străbătu cu iuteala fulgerului în toate părțile Țării — lovi pe toți cu puterea năpraznică a aceluiaș fulger.

În dimineața zilei de 20 Iulie telegraful purta peste lumea întreagă anunțul oficial:

(București, 20 Iulie 1927). **Astăzi, 20 Iulie 1927, orele 2 și 15 minute Maiestatea Sa Regele Ferdinand I. făuritorul întregirii**

Neamului Românesc a încetat din viață Castelul Peleşor din Sinaia, înconjurat de M. S. Regina Maria și de familia Regală.

Ca urmare a afecțiunii de care Maiestatea Sa Regele suferă de năvălire și a bronhopneumoniei declarate în luna Martie, starea Sa generală a declinat continuu.

Inapetența, anemia și greutatea respirațiunii au îngreuiat, din ce în ce, munca inimii, provocând în noaptea de 20 Iulie 1927, o stare de colapsus în urma căreia Maiestatea Sa a sucombat la ora 2 și 15 minute în brațele Maiestății Sale Regina, în prezența medicului Curții Dr. I. Mamulea și a surorii de caritate Annekint.

Până în ultimele momente Maiestatea Sa și-a păstrat întreaga conștiință și a încetat din viață fără dureri.

Ultimele sale cuvinte adresate Maiestății Sale Regina, care i-l susțineau, au fost: «Mă simt foarte obosit».

Doliul Gherlei.

Știrea morții Maiestății Sale Regelui s'a strecurat în orașul nostru încă de pe la orele 10 din 20 Iulie, când gara a primit ordin să arboreze drapel îndoliat. Se vorbea se șoptea; oficial, însă, — nu știm din ce cauză — abia pe la orele 5 d. m. s'a publicat.

Atunci îndată s'au arborat drapele naționale cernite cu doliu la toate autoritățile locale, și clopotele celor cincisprezece biserici vestite pe lung tuturora vesteau dureroasă, și întinse vâlul doliului peste întreg Românismul.

Încă în seara aceleiaș zile — la orele 22½ — au depus jurământul de credință față de Maiestatea Sa noul Rege *Mihai I.* și Regenței, toți ofițerii și soldații din garnizoana Gherla. A fost un moment înălțător — și care-ți sugera atâta încredere în apărătorii de mâine ai frontierelor Țării — să vezi în liniștea nopții cetele de soldați, în mișcare de oprire pentru moartea Regelui Ferdinand, iar de altă parte pentru actul solemn al noului jurământ, de al cărui importanță cu toții erau conștii, cu căta alipire, supunere și devotament față de Tron și Patrie jurau pe sfânta Cruce și sărutau drapelul Regimentului.

Din doliul Țării și-a luat parte în mod

cât se poate mai impozant și orașelul nostru. În dimineața zilei de 21 Iulie pe toate casele și la toate comerțurile era expus drapelul național cu bandă neagră. Nu putem să nu remarcăm ținuta deamnă, manifestată de minoritarii maghiari și armeni, cari și aici au dat, în aceste zile grele, un plastic semn de loialitate față de Țara Românească.

Incepând din 20 Iulie și până în ziua înmormântării Maiestății Sale Regelui la toate bisericile din Gherla s'au tras clopoțele de 3 ori la zi câte o jumătate de oră. Iar în ziua înmormântării, *Duminecă, la 24 Iulie la orele 12* în toate bisericile s'a oficiat *Părăstas solemn*, pe când *Luni, în 25 Iulie s'a servit sf. Liturgie funebrelă* pentru odihna sufletului Maiestății Sale Regelui Ferdinand I.

În cadre într'adevar solemne și mișcătoare au decurs serviciile divine la Catedrala unită din Gherla,

În absența Prea Sfinției Sale Domnului Episcop diec. zan — care era plecat la București, să petreacă pe Maiestatea Sa Regele în ultima sa cale pământească până la Curtea de Argeș — funcțiunile au fost pontificate de către Ilustrisimul Domn Dr. Octavian Domide vicarul general al Eparhiei, încunjurat fiind de către toți preoții gremiali, cari se aflau atunci în Gherla și anume de Reverendisimii Domni canonici: *Grigore Pop, Dr. Victor Bojor, Dionisiu Vaida, și Dr. George Vidican*, Mult Onorații: *Teodor Morariu*, directorul „Concordiei”, *Ioan Coste*, protopopul Gherlei, *Dr. George Bob*, profesor de Teologie, *Părintele Ioan Seplocan*, spiritualul Seminarului, *Părintele Coriolan Podoabă*, exactor diecezan, *Părintele George Forna*, contabil diecezan, *Părintele Alexandru Chezan* catehet-actuar la Administrația capitulară și *Părintele Dr. Virgil Bălibanu* secretar episcopal.

La sf. Liturgie și Părăstasul de Duminecă biserica spațioasă era arhiplină de poporul adunat, să participe la rugăciunile pe cari cu toții uniți într'un suflet le rosteau pentru odihna Părintelui Neamului. Dintre autoritățile locale — de aceasta dată — foarte puține au crezut de cuviință să se reprezinte la Catedrală.

Cu ocaziune Părăstasului de Duminecă a răsfit un splendid panegiric despre Maiestatea Sa Regele Ferdinand venerabilul canonic *Grigore Pop*. Prin cuvinte emoționante și mișcătoare, prin expresii de o rară oratorie și adâncă cunoștință a marelui Personaj, despre care vorbea, Măria Sa Grigore Pop a transportat întregul său auditor la umbra catafalcului din Cotroceni. Prin cuvintele sale dulci, pline de sentimentalism a mișcat până la lacrimi inimile celor prezenți, așa încât nu era un suflăt, care să nu fi plâns în înțelesul străns al cuvântului — la mai multe părți ale panegiricului său minunat, prin care zngreava într'un mod atât de eclatant virtuțile de creștin, om și domnitor ale Regelui Ferdinand I.

Pentruca și cei, cari n'au fost de față, să poată gusta din farmecul acestei vorbiri, pline de avânt și sentimente nobile, superioare, o publicăm într'un alt loc al revistei noastre în întregime.

Cu Părăstasul de Duminecă și Requiemul de Luni, însă, participarea gremiului unit român de Gherla la doliul național nu s'a terminat.

Conform obiceiului tradițional al Bisericii noastre de rital oriental, în ziua nouă după moartea Maiestății Sale Regelui Ferdinand, *Sâmbătă, în 30 Iulie la orele 11* s'a oficiat — cași în întreaga Țară, așa și la Catedrala noastră — un părăstas solemn intru amintirea Regelui defunct. De data aceasta pontifică Prea Sfințitul Domn Episcop Iuliu, azistat de membrii Venerabilului Capitlu catedral. Diaconi sunt Clarisimul Dr. George Bob și Părintele Alexandru Chezan.

Solemnitatea rară și pompa, cu care pe aici numai la Catedrala noastră se pot săvârși servicii divine, a într'unit pe mulți dintre cetățeni la biserica noastră. De aceasta dată și autoritățile sunt toate reprezentate prin delegații lor, și dela foarte multe participă în fruntea delegațiilor chiar șefii de autorități.

Și toți cei adunați, uniți într'un gând la rugăciunile pii, ce se rosteau pentru vecinica odihnă a Suveranului mort, am cântat din inimă și cu suflet curat: „In veci amintirea lui“!...

PANEGIRICUL M. S. REGEIUI FERDINAND

rostit în Catedrala din Gherla de Reverendisimul GRIGORE POP canonic

„Am început cu binecuvântarea lui Dumnezeu Domnia Noastră în zilele grele de mari primejdii, dar și de mari nădejdi.“

(Din actul comemorativ al încoronării).“

Abia s'au scurs cinci ani în noianul vremii dela ziua glorioasă, în care neamul românesc întreg, în extaz de bucurie a asistat, în cetatea lui Mihai Viteazul, Alba-Iulia, la încoronarea marelui Rege Ferdinand I, înfăptuitorul unității Neamului, și vai, durere mare, azi încunjurăm catafalcul cu rămășițele Lui pământești, pentru a-i aduce ultimul omagiu.

Din momentul, în care o boală nemiloasă l'a doborât, un neam întreg veghia la patul Lui de durere, înălțând rugăciuni pentru însănătoșarea Părintelui Țării.

Cu inima strânsă de durere simțiam, că știința omenescă nu-i mai poate ajuta. Cu toate acestea vestea tristă, că Regele iubit și admirat a decedat la ora 2 și 15 minute în dimineața zilei de 20 Iulie a. c., a zguduit țara întregă ca fulgerul celor mai puternice emoții, de adâncă durere. Indoiala, speranța, teama și frica s'au schimbat în cea mai dureroasă certitudine. Plânge o țară întreagă, exclamă de durere un neam întreg. Cea mai sinceră durere a unit azi pe toți cetățenii țării, fără deosebire de naționalitate și confesiune. Plâng bătrânii cu pletele albe pe Regele, care l'a făcut stăpâni pe pământul muncit și sfințit cu sudori; plâng oștenii pe marele Capitan, care l'a condus și inspirat la luptă.

Plânge pământul mut al Țării, cu o durere și mai mută pe desrobitorul său. Durerea unui neam o freacă azi codrii la izvoarele și umbra căroră Părintele tuturor, sta de vorbă cu țaranul, care i-a venit în cale, dorind par'că a ceti din ochii lui triști și resemnați istoria întregului neam și ascultându-i durerile și dorurile. Durerea unui neam o duce azi Mureșul și cele trei Crișuri în undele căroră s'a oglindit chipul Majestatic, când le-a trecut să izbândească la lisa nedreptățile unui mileniu.

Plângem pe Regele Providențial, care a fost chemat de Domnul să întâpuiască testamentul lui Mihai Viteazul. A ridicat sabia, ce a scăpat-o din mână acest viteaz Voivod, lovit de mână asasină, sclerată și prin sclipirea ei a condus pe cele trei fiice înstrăinate de sinul mamei, ca steaua biblică, la acel scump sân dorit și dădător de viață. Plângem pe vrednicul urmaș a lui Ștefan cel Mare (și Sfânt). Par'că pe acest

intemeietor al unității neamului l'a vădit poetul, când îl implora pe marele Voivod, că la Putna să nu mai stea, să se deștepte, să sune de trei ori din corn. Din acest corn al dragostei de Țară și de neam a sunat Regele Ferdinand la Mărăști, Oituz și Mărășești — și am înviat, cei ce păream morți din veacuri, Basarabia, Bucovina și Ardealul, s'au adunat împrejurul Marelui Voevod Ferdinand întemeietorul României Mari.

Plângem pe regele leal, înțelegător, bun înțelept, care a fost între Regi, omul cel mai om și între oameni Regele cel mai regesc. Cuvintele lui, par'că sunt fiecare câte un text rupt din Biblie. Faptele lui sunt virtuți, cari strălucesc în apogeul eroismului Sufletul Lui s'a contopit în sufletul neamului și în acest mare suflet vibra aspirațiunile și măsurile, cari preocupau un neam întreg.

I-a dat anume Dumnezeu o misiune istorică. L-a chemat (Dumnezeu) din neamul lui, — ca oarecând pe Avram — și l'a făcut *tatăl neamului Românesc*, S'a desprins de sângele, de obârșia Sa. A uitat amintirile copilăriei, legăturile scumpe ale tinereței. Plângem pe „Regele țaranilor“ viteaz pe câmpul de luptă, drept și înțelept în timp de pace, care a dat poporului drepturi, votul universal și l'a făcut factor al vieții constituționale, l'a făcut stăpân pe moșia sa prin împroprietărire.

Pentru aceste jertfe mari, l'a învrednicit Pronia cerească, să figureze în istorie pe vecie, ca întemeietorul României Mari, întregite și unite pe veci. A scris cea mai glorioasă pagină în istoria României, înregistrându-l actul mare săvârșit între cei mai mari Eroi ai omenimei. Când admirăm figura istorică a acestui mare Rege, misiunea împlinită cu un nemărginit spirit de jertfă cu o at negațiune și lăpădare de sine Evangelică, ne întrebăm involuntar: De unde dragostea către Țară și Neam, care exclusiv poate săvârși fapte așa de miraculoase? Care este izvorul din care s'a inspirat?

Marele binefăcător al omenimei, Pasteur a fost întrebat de un asistent al său, că un savant, un om așa de erudit, cum poate să fie un creștin atât de devotat și convins? Răspunsul a fost: Am citit Biblia odată și am credință tare, cași un Bretagne. Doresc să o mai citesc o dată, căci sunt convins, că atunci voi avea credința, cași o Bretonă.

„Am avut fericirea, — zice prințul Ferdinand în ședința Academiei dela 15 Martie a. 1800, — să învăț de timpuriu frumoasă limbă românească și mi-a fost drag s'o învăț, pentru că ea mi-a înlesnit cunoașterea

de aproape a literaturii populare, a datinelor, obiceiurilor, dar mai ales a bogatei istorii a Neamului românesc. Câte lucruri de cel mai mare interes nu am găsit în cronicari, dar mai cu seamă în cei doi de frunte, Miron Costin și Ioan Neculcea!.. "

Iată deslegarea marelui Taine! A cetit *Biblia Neamului: Istoria*, care l-a inspirat, că e lucru mare a fi născut român; l-a inspirat credința în viitorul Țării, în care nici împărățiile dușmanilor n'au putut înăbuși isbucnirea geniului național în destiul istoric al Neamului, din care nici întinericilor unor vremi amare n'a putut stinge însușirile glorioase de rasă.

"Cu încredere în Dumnezeu și în virtuțile alese ale Neamului, am realizat visul de unire națională a tuturor Românilor în acelaș stat. l-am urmat la munca pașnică pe ac ști copii ai unui sol roditor și am admirat răbdarea lor; i-am văzut în luptă și am admirat avântul lor; dar când pe front am ascultat doinele lor, atunci în inima mea s'a înfipt încă mai tare, că un popor, care în toiul luptei își talmăcește cugetul și simțirea în versuri, un atare popor nu poate pieri".

L-a iubit, pentru că l-a cunoscut și a luptat pentru realizarea visurilor lui, pentru că l-a iubit. A cunoscut neamul nostru din cântecile, hora și doinele lui și l-a iubit. Au văzut oștenii, că Regele îi iubește, pentru că le iubește cântecile, hora și doinele și cu un elan neînchipuit, goli și flămânzi, s'au aruncat asupra vrășmașului și au învins oastea cea mai puternică și disciplinată.

Pe acest mare Rege l-am pierdut. Dar nu de tot! Ne-a lăsat moștenire faptele mari și viața Sa. Această viață și aceste fapte ne deschid perspectivele unui viitor fericit. Aduceți-vă aminte de mai marii voștrii și urmașii pilda vieții lor, ne învață cartea sfântă. Să ingenuchiăm sufletește la căpătâiul acestui mare Rege și să ne rugăm Marelui Dumnezeu, să-i dea, pentru împlinirea cu atâtea jertfe a misiunii ce l-a încredințat-o, satisfacția meritată, care n'a putut-o gusta aici pe pământ. Să mulțumim lui Dumnezeu; Pe Tine Te lăudăm, pe Tine bine Te cuvântăm, Ție-Ți mulțumim Doamne, că la plinirea vremii, ai trimis pe Regele eliberator, ales și chemat de Tine, Doamne, care prin foc și prin apă ne-a scos la repaos. În semn de mulțumită să promitem în fața acestui catafalc, că vom urma pilda vieții Lui.

"Cel ce iubește pe tată și pe mamă, holdele sale, pe fii și fice mai mult, de cât pe mine, nu este vrednic de mine". S'a lăpădat de sângele și obârșia Sa, ca să devină mântuitorul neamului. A împărțit holdele sale oștenilor săi viteji. S'a desbrăcat de tot ce a fost personal, a făcut să amu-

tească simțemintele cele mai intime și justificate, a impus tăcerea chiar și iubirei de fiu, pentru că, ne spunea, așa au cerut interesele Țării. Patriotismul Lui lumina, să fie stălpul de foc, care să ne cond. că pe căile muncii cinștite, a împlinirii datoriilor față de Țară și Neam.

În fața mormântului deschis a iubitorului de Țară Rege ni-se impun anumite reflecții de espiare și ispășire. Suntem datori să iubim pe Dumnezeu din tot sufletul din tot cugetul și din toată puterea noastră. Suntem datori, să iubim patria din tot sufletul, din tot cugetul și din toată puterea noastră. Păc tuim împotriva lui Dumnezeu, făcându-ne idoli, cărora ne închinăm. Păcutuim în contra Patriei cu acelaș farizeism. Servim nu Patriei, ci intereselor private, ambițiilor personale, egoismului familiar, înfașurate bine în tricolorul național, ca așa să putem înșela pe alții, profanând cel mai sfânt simbol național. Să învățăm, că a servi Patriei și binelui obștesc înseamnă a servi în chip desăvârșit interesele noastre personali și familiari; că fiecare om prețuiește atât, cât serviciile, jertfele, pe cari le aduce pe altarul Patriei și al binelui de obște.

S'a dus pe plaiurile vecinicii, de unde va veghia ca un geniu bun, ca România Mare, ale cărei hotare undulătoare le-a determinat pe veci sabia Lui biruitoare, să inflorescă și prospereze. S'a dus, ne-a rămas, însă, descendentul *Regele Mihai I.* care îi va moșteni Tronul, sufletul și virtuțile strălucite; ne-a rămas Regina Maria, îngerul păzitor al defunctului și al Patriei: "*Voi rămâne cu voi, ca să vă ajut*".

Incheiu, cu cuvintele dela încoronare: "*Dea Domnul, ca cu aceasta Coroană și cu ceea ce scumpei mele soferii, vrednica tovarășe de muncă și suferință pentru binele obștesc, să se încununeze urmașii noștri din neam în neam într'o Românie pururea glorioasă și fericită*". Amin.

Diverse.

O faptă frumoasă. Glasul păstorului nostru a Prea Sfințitului Domn Episcop Iuliu, prin care a apelat la ajutorul oamenilor de bine pentru ajutorarea sinistraților din Năsăud, — n'a fost în deșert. Clerul eparhiei, împreună cu credincioșii noștri, răspund prin danii frumoase la acest apel.

Un gest vrednic de remarcat a făcut „Societatea Arcășească *Petru Rareș*“ din comuna *Reteag* (jud. Someș) de sub președinția D-lui Florian Pop, care a aranjat a doua zi de sf. Rusalii (13 Iunie) o reprezentație teatrală, urmată de dans, în favorul sinistraților din Năsăud. Suma încasată de

3000 Lei a fost înaintată Prea Veneratului Ordinariat, pentru ajutorarea acestor sinistrați.

S'a jucat piesa lui V. Alexandri „Lipitorile Satelor”.

Persoanele cari au rolat sunt: *Cira Ioan, Cira George, Ceteruș Vasile, Moroșan George*; *flăcăi*: *Naghi Mihailă, Pop Ioan, Antal Ioan, Mihăeștean George, Mihăeștean Alexandru, Mihăeștean Reghina, Mihăeștean Anuța și Chiria Reghina*. În special s'a remarcat fetița *Maria Mesaros*, care prin predarea unui monolog hazliu a atras atenția deosebită a auditorului.

Aceasta faptă, urmarea unui sentiment superior, dă mulțumire sufletească atât celor cari au rolat și cari s'au distras, cât și sinistraților din Năsăud.

Dorim, ca acest mod de exprimare a sentimentelor adevărat creștinești să fie urmat și de alți credincioși.

Aviz oficial despre pelerinajul la Roma. Episcopia română unită a Orăzii-Mari va aranja din prilejul jubileului ei de 150 de ani un pelerinaj la Roma împreună cu o excursie prin Italia. Excursia va dura 18 zile, din 25 August până în 12 Septembrie a. c. La fixarea itinerarului s'a avut în vedere, ca aceasta călătorie să fie instructivă și distractivă de o potrivă. Pentru a evita unele neplăceri și eventuale nemulțumiri, ce se ivesc de regulă cu prilejul acestor fel de voiaje, partea tehnică a călătoriei a fost încredințată unui birou internațional de voiaje, care, în urma legăturilor, ce le are cu străinătatea, garantează decurgerea sigură și fără de incidente a pelerinajului, asigurându-se toate favorurile de confort și reduceri, ce se pot obține cu prilejul acestor fel de călătorii.

Taxa de participare va fi, — cuprinzând biletul dus și întors: Oradea—Budapesta—Viena—Milano—Genova—Roma (5 zile) —Assisi Florența—Padova—Venezia (2 zile), — vaporul dela Venezia la Trieste—Budapesta—Oradea, pension complet la hoteluri bune (participanții să comunice la anunțare, dacă au însoțitori cu cari vreau să fie încartiruiți împreună), mâncare de trei ori la zi începând cu cina dată în 25 August în Budapesta și sfârșind cu dejunul din 12 Septembrie dat în aceeași localitate, bacșișuri, taxa de transport dela gară la hotel și viceversa, tramvaiul în toate orașele, biletul de intrare în muzee, galerii etc.

Pentru tren accelerat cl. II. și vapor cl. I. Lei 18.200.—

Pentru tren accelerat cl. III. și vapor cl. II. Lei 15.200.—

Fiindcă societatea va călători în vagoane separate ori locuri rezervate, după numărul celor ce se vor anunța, — e avantajoasă și călătoria în cl. III. accelerat.

Termenul de anunțare este: 5 August a. c. fără amânare. La anunțare sunt a trimite înainte 6000 (șase mii) Lei, la adresa **Episcopiei române unite Oradea, Piața Unirii 3.** cu indicația: *pentru pelerinaj*.

Cei anunțați până acum încă vor trimite această sumă până la data sus amintită. Restul taxei se va plăti până în 20 August a. c.

S'au făcut demersurile necesare pentru obținerea unui pasaport colectiv pentru toți participanții și reducerea taxelor de viză (două ungare, una austriacă, una jugoslavă și două italiene). La caz că nu s'ar obține nimic, ceea ce nu se crede, participanții vor fi anunțați la timp pentru a-și putea câștiga pasaportul și vizele necesare.

Participanții sunt rugați a nu-și aduce decât toaleta necesară și bagaj restrâns (2-3 costume: de voiaj, de stradă, de audiență, un pardisiu și o pătură; damele vor avea și o haină cu mâneci lungi și un vâl negru pentru audiența la Papa, ori costum național).

Plecarea va fi din Oradea Joi în 25 August la 9⁵⁹ a. m. când participanții vor fi la timp pe peronul gării, iar sosirea în Oradea în 12 Septembrie cor. orele 14⁴⁰.

La excursie și pelerinaj poate participa oricine e admis de Comitetul organizator. Anunțările se fac la *Episcopia română unită* în Oradea prin trimiterea avansului de 6000 Lei de persoană.

Numărul participanților e nelimitat.
(Vestitorul)

Bibliografie.

E. Lovinescu: Tacit I. Pagini asupra epocii Impăratului Tiberiu. (Biblioteca „Semănătorul” No. 175—177. Editura librăriei diecezane din Arad. Prețul Lei 15).

Pe lângă scrierile originale publicate până în prezent, Biblioteca „Semănătorul” a publicat și câteva traduceri de mare valoare. Intre aceste traduceri se numără și admirabilele pagini asupra epocii Impăratului Tiberiu, extrase din opera lui Tacit traduse de dl Eugen Lovinescu, pagini care pot fi citite cu folos de orice om cult.

Prin editarea acestei cărți, Biblioteca „Semănătorul” adaugă încă un merit la meritele culturale ce și-a câștigat în aceste vremuri de vinovată nepăsare față de scrisul românesc.

Pentru partea neoficială răspunde: **Dr. Virgil Bălibanu**.